

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

56-1

BRNO 2015

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 56
Volume 56

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková,
Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Želešice. Polotovar sekerky (viz obr. 5, str. 40).
Želešice. Axe blank (see Fig. 5, Pg. 40).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2015
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2015 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

PŘEHLED VÝZKUMŮ NA MORAVĚ
A VE SLEZSKU 2014

OVERVIEW OF EXCAVATIONS IN MORAVIA
AND SILESIA 2014

ÜBERSICHT DEN GRABUNGEN IN MÄHREN
UND SCHLESIEN 2014

ENEOLIT

ENEOLITHIC

ÄNEOLITHIKUM

ARCHLEBOV (OKR. HODONÍN)

Extravilán. KŠK, KZP. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

V červnu 2014 provedlo vyškovské pracoviště Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchraný výzkum během přípravných prací pro vrt Archlebov 1. Investorem byla společnost MND, a. s.

Zkoumaná poloha se nalézala u jihovýchodního okraje obce Archlebov na západním svahu výrazné vyvýšeniny (nejvyšší bod v nadmořské výšce 256 m). Okolní terén byl kopcovitý; Archlebov leží v jižním předhůří Ždánického lesa. Výše popsaný bezejmenný vrchol je z východní strany obtékán potokem Trkmanka a ze západní strany Spáleným potokem. Oba toky protékají ve směru sever – jih. Nejbližším vodním zdrojem byl však v minulosti patrně dnes již zaniklý pramen, vyvěrající přibližně 100 m západně od plochy archeologického výzkumu. Lokalita se nachází v nadmořské výšce 250 m. Plocha výzkumu se na ZM ČR 1: 10 000 list 24-44-17 nachází mezi body Z:J mm: A: 80:165; B: 85:165, C: 85:152; D: 78:146.

Jednalo se o dosud neznámou polykulturní lokalitu osídlenou v závěru eneolitu a na počátku doby bronzové. Nejstarší komponenta patřila hrobům kultury se šňůrovou keramikou a kultury se zvoncovitými poháry. Tři rozsáhlé čtvercové hrobové jámy jsme časově zařadili ke kultuře se šňůrovou keramikou. Obsahovaly torza kosterních pozůstatků a několik nádob. V laboratoři se podařilo většinu tvarů rekonstruovat – šlo především o různé typy džbánů (nagyrevský, dřevohostický), misky moravského typu, typické poháry s otiskem šňůry. Největším tvarem byla vyšší, poměrně netypická zásobnice. Jeden z hrobů (H 826) byl v superpozici s mladším hrobem únětické kultury. Únětická hrobová jáma prošla dvěma třetinami jámy hrobu šňůrového, čímž došlo zcela ke zničení kosterních pozůstatků. Z výbavy hrobu se zachovaly pouze dvě nádoby u západního okraje hrobové jámy. V centrální části zkoumané plochy se nacházel čtvercový hrob, který byl patrně obklopen kruhovou palisádou z kůlů. Část ohrazení se podařilo v terénu identifikovat.

Další skupinou eneolitických hrobů byly čtyři hroby kultury se zvoncovitými poháry (H 815, 800, 804, 805). Hroby 804 a 805 se nacházely v hrobové jámě

526. Jednalo se o birituální pohřeb – kremace byla uložena v nádobě u nohou zemřelého. Ostatní hroby kultury se zvoncovitými poháry byly kostrové. Zemřelí v nich leželi ve skrčené poloze s hlavou k jihu nebo k severu. Hroby obsahovaly typickou keramiku – výrazně zdobené poháry zvoncovitého tvaru, mísy, džbány, dále drobné valounky a nátepní destičku.

Blanka Mikulková

Resumé

Archlebov (Bez. Hodonín), Außenbereich. Schnurkeramikultur, Glockenbecherkultur. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

BOROTICE (OKR. ZNOJMO)

„Na kozí horce“. KŠK. Sekeromlat. Povrchový nález.

Na jaře roku 2013 našel Pavel Dřevojan st. v západní části katastru Borotic v poloze nazývané „Na kozí horce“ fragment kamenného sekeromlatu. Na místě nálezu byly silážní jámy, při jejichž hloubení mohly být porušeny objekty (hroby?) z pozdního eneolitu. Jde o polovinu jednoduchého kamenného sekeromlatu s provrtem (obr. 1), jehož zachovaná délka činí 82 mm, šířka 39 mm, síla 41 mm a průměr otvoru 16 mm. Sekeromlat byl podle určení A. Přichystala pravděpodobně zhotoven ze skvrnitého serpentinitu. Ke značné exploataci tohoto materiálu došlo zejména v průběhu pozdní doby kamenné v souvislosti s nárůstem výroby vrtaných broušených nástrojů (Vokáč 2008; Přichystal 2009). Sekeromlat je možno rámcově datovat právě do období eneolitu. S největší pravděpodobností ho lze přisoudit kultuře se šňůrovou keramikou, v jejichž hrobech se na Moravě a ve Slezsku serpentinitové sekeromlaty běžně objevují (Přichystal 2009).

Na Moravě obsadil lid se šňůrovou keramikou hlavně povodí Moravy, dolního toku Dyje a Svitavy a jejich přítoků (Šebela 1993, 207, mapa 16). Na Znojensko pronikl jen výjimečně (Stuchlík 2006, 21), což dokládají nepočtené nálezy sekeromlatů z Jevišovic, Kadova a Mikulovic (Šebela 1999, 33, 70, 102, Pl. 142:4; 148:1–2, 4–5) a ojedinělé a někdy ne zcela spolehlivě datovatelné nálezy střepů z Prosiměřic-Bohunic (Podborský, Vildomec 1972, 204), Bohutic a Ve-

drovic (Šebela 1999, 33, 161-162). Nález sekeromlatu z Borotic, pocházející patrně z porušeného hrobu, tak rozmnožuje vzácné doklady osídlení lidu se šňůrovou keramikou na Znojemsku.

Pavel Dřevojan ml., Stanislav Stuchlík

Literatura

Podborský, V., Vildomec, V. 1972: *Pravěk Znojemska*. Brno: Muzejní spolek v Brně, Jihomoravské muzeum ve Znojmě.

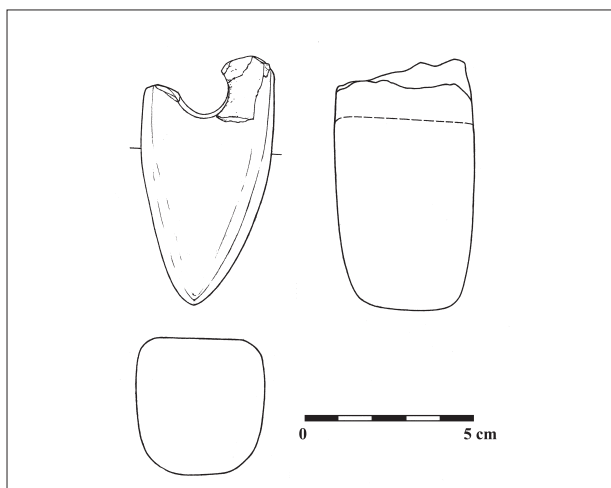
Přichystal, A. 2009: *Kamenné suroviny v pravěku východní části střední Evropy*. Brno: Masarykova univerzita.

Stuchlík, S. 2006: *Borotice. Mohylové pohřebiště z doby bronzové*. Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 30. Brno: Archeologický ústav AV ČR Brno.

Šebela, L. 1993: Lid se šňůrovou keramikou. In: V. Podborský (ed.): *Pravěké dějiny Moravy*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 204–218.

Šebela, L. 1999: *The Corded Ware Culture in Moravia and in the Adjacent Part of Silesia (Catalogue)*. Fontes Archaeologiae Moraviae XXIII. Brno: Archeologický ústav AV ČR Brno.

Vokáč, M. 2008: *Broušená a ostatní kamenná industrie z neolitu a eneolitu na jižní Moravě se zvláštním zřetelem na lokalitu Těšetice-Kyjovice*. Rkp. disertační práce. Uloženo: Filozofická fakulta Masarykovy univerzity Brno.

Obr. 1. Borotice, „Na kozí horce“. Kamenný sekeromlat. Kultura se šňůrovou keramikou.

Abb. 1. Borotice, „Na kozí horce“. Steinhammeraxt. Kultur mit Schnurkeramik.

Resumé

Borotice (Bez. Znojmo), „Na kozí horce“. Schnurkeramikultur. Hammeraxt. Oberflächensammlung.

BRATČICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Půllány k Mělčanům“. Eneolit. Sídliště. Záchraný výzkum.

V září roku 2014 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchraný archeologický výzkum na severovýchodním okraji polní tratě „Půllány k Mělčanům“, a to v souvislosti s výstavbou vodovodního řadu. Uvedená polní trať se rozkládá mezi jihozápadní hranicí intravilánu, silnicí do Mělčan, potokem Šatavou a hranicí s katastrálním územím Mělčany u Ivančic. Lokalita se nachází v nadmořské výšce od 230 do 239 m, na svahovém hřbetu, který se mírně sklání jihovýchodním směrem k soutoku potoků Šatava a Lejtna. Její přesná poloha je na ZM ČR 1:10 000, list 24-34-18 určena krajními body o souřadnicích 356:110 a 391:89 mm od Z:J s. č.

Rýha pro vodovodní řad vedená paralelně s jihozápadním okrajem silnice z Bratčic do Mělčan porušila v popsaném místě 7 zahluobených sídlištních objektů. Zlomky keramických nádob získané vzorkováním profilů dovolují část z nich předběžně datovat nejspíše do pozdní doby kamenné.

Michal Přichystal

Resumé

Bratčice (Bez. Brno-venkov). Bei der Rettungsgrabung in der Flur „Půllány k Mělčanům“ wurde die äneolithische Siedlung entdeckt.

BRNO (K. Ú. SLATINA, OKR. BRNO-MĚSTO)

Stránská skála IV. KZP. Dílenský objekt. Sondážní výzkum.

I v roce 2014 věnovali pracovníci Archeologického ústavu AV ČR Brno, v. v. i., pozornost Stránské skále u Brna. V prostoru Stránská skála IV, kde byl v minulosti povrchovým sběrem a následným geofyzikálním měřením zjištěn zahluobený objekt kultury zvoncovitých pohárů (Šebela, Pícha 2008), byl nyní realizován sondážní výzkum.

Provedená sondáž potvrdila přítomnost podzemní struktury, ale současně odhalila i malou část rozsáhlého zahluobeného objektu předpokládaného již provedeným geofyzikálním průzkumem. V rámci tohoto

objektu nebo v jeho nejbližším okolí je pravděpodobně dílna na zpracování rohovce typu Stránská skála a nelze vyloučit, že daný objekt může souviset i s těžbou výše uvedeného místního rohovce z podložních sutí. Získaný počet artefaktů štípané kamenné industrie je úctyhodný – několik tisíc kusů. Výrazně tak převyšuje počet dosud objevených artefaktů kultury zvoncovitých pohárů na Moravě a v českém Slezsku (srov. Kopacz, Přichystal, Šebela 2009). V budoucnu bychom rádi na tyto aktivity navázali systematickým výzkumem, který by měl prokázat existenci primární dílny kultury zvoncovitých pohárů. Ta zatím ve východní části střední Evropy nebyla zjištěna.

Lubomír Šebela, Petr Škrdla, Jaroslav Bartík

Literatura

Šebela, L., Pícha, B. 2008: Nedestruktivní průzkum sídliště kultury zvoncovitých pohárů na Stránské skále (Brno, k. ú. Slatina). *Ve službách archeologie* 2/08, 23–29.

Kopacz, J., Přichystal, A., Šebela, L. 2009: *Lithic chipped industry of the Bell Beaker culture in Moravia and its east-central European context*. Kraków, Brno: Polska Akademia Umiejętności.

Resumé

Brno (Slatina Cadastre, Brno-město District), Stránská skála IV. Bell Beaker culture. Workshop. Test pit.

DYJE (OKR. ZNOJMO)

„Sad u nádraží“. KNP. Sídliště. Záchraný výzkum. Uložení nálezů: Jihomoravské muzeum ve Znojmě.

Na konci února roku 2014 začal v poloze Sad u nádraží v k. ú. Dyje poměrně rozsáhlý archeologický výzkum, jehož hlavní objem prací byl realizován v měsících duben a květen. Výzkum Jihomoravského muzea ve Znojmě, p. o., nepřímo navázal na drobnou akci pracovníků Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., z roku 2005 (Čižmář 2006, 140). Během záchraného archeologického výzkumu se podařilo prozkoumat skrytou plochu o velikosti necelého 1 ha. Vedle značného množství objektů z doby bronzové se podařilo zdokumentovat také jeden objekt kultury nálevkovitých pohárů (obj. č. 502), který je interpretován jako pozůstatek pece. Tento objekt je zajímavý hned z několika důvodů. Jedním z nich je, že se v poměrně malé a plytké jámě zachoval soubor několika nádob (obr. 2: 1; 3,

5-9), které můžeme na základě analogií datovat do stupně 1, fáze B (dle Šmíd 1994, 136-138). Dalším důležitým předmětem pocházejícím z obj. č. 502 je část velké odlévací pánvičky či tyglíku (obr. 1: 4), na jehož stěnách se dochovaly stopy mědi.

David Rožnovský

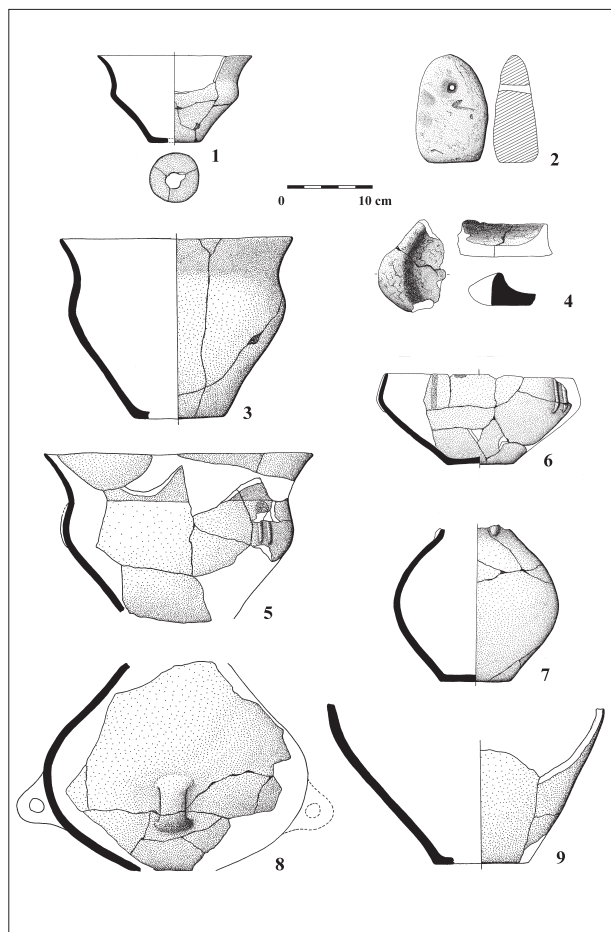
Literatura

Čižmář, Z. 2006: Dyje (okr. Znojmo). *Přehled výzkumů* 47, 140.

Šmíd, M. 1994: Nástin periodizace kultury s nálevkovitými poháry na Moravě. *Pravěk Nová řada* 1992/2, 131–157.

Resumé

Dyje (Bez. Znojmo), „Sad u nádraží“. Bei Rettungsgrabung wurden Siedlung mit einem Objekt der Trichterbecherkultur entdeckt.

Obr. 2. Dyje. Objekt č. 502. Kresba R. Hetflaiš.
Abb. 2. Dyje. Objekt Nr. 502. Zeichnung R. Hetflaiš.

HLINSKO (OKR. PŘEROV)

„Nad Zbružovým“. Eneolit. Hradisko. Záchranný výzkum – sondáž.

V říjnu roku 2014 provedla firma Kamenolomy ČR, s. r. o., provozující kamenolom Podhůra u Hlinska, čtyři geologické mapovací vrty v prostoru eneolitického hradiska Nad Zbružovým. Dva vrty byly umístěny do prostoru dodnes patrných sond, které v 60. a 70. letech 20. století prováděl J. Pavelčík. Zbylé dva vrty byly situovány v místech doposud archeologicky neprozkoumaných. Vzhledem k tomu, že průměr vrtů byl pouze 10 cm, byl v jejich místech proveden archeologický výzkum formou malé sondy o rozměru 0,5×1 m. V obou sondách byly nalezeny dvě vrstvy – okrové a světle hnědé hlíny, obsahující pouze několik zlomků blíže nedatované eneolitické keramiky.

Vendula Vránová

Resumé

Hlinsko (Přerov District), „Nad Zbružovým“. Two small survey trenches (0,5×1 m) were located in a site where two geological bore holes were made. Two cultural layers with a few eneolithic pottery shards were excavated in the trenches.

HOLEŠOV (K. Ú. KOLIČÍN, OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Šeblínek“, Količín 1. MMK, badenská kultura, KZP. Záchranný výzkum.

V jarních měsících roku 2014 došlo ke skrývce pro potřeby nové přeložky vodovodu z Količina do Pravčic. Přípojka byla budována v obloukovitě vedené linii jižně od silnice spojující obě obce. V místě, kde se k silnici připojuje regulovaný Rymický potok začínala kulturní vrstva. Původní koryto je znatelné v terénu a ohraničovalo rozsah polykulturního naleziště ze západu. Ve skryté rýze byla zkoumána kulturní vrstva pomocí čtverců a sond. Podařilo se prozkoumat 779 m² plochy táhnoucí se v délce 300 m, kde se již vrstva v trase budoucí R49 vytratila. Kulturní vrstva dosahovala mocnosti 0,3 m a obsahovala především běžný inventář pozůstatků sídliště. Přestože byla naprostá většina keramiky velmi fragmentarizovaná, podařilo se vyčlenit 4 komponenty. Nejstarší spojujeme s kulturou s moravskou malovanou keramikou. Ve středním eneolitu zde existovalo sídliště badenské kultury a ze závěru eneolitu je doloženo osídlení lidem kultury zvoncovitých pohárů. Ke zvoncovitým pohárům se váže nález zlomku zlaté ozdoby v podobě ukončení obdélné destičky, která je podél jedné strany perforována nejméně třemi otvory a celkově lemována liniemi perličky. Identické zlaté ozdoby byly např. objeveny v nedalekém Hulíně (Peška, Kalábek 2009; 111, obr. 2: 1, 2; 5). Nejmladší komponentu zastupují střepy s nitranskou výzdobou (viz oddíl Doba bronzová).

Preparováno bylo také 15 objektů, z nichž většinu představují shluky valounů ve vrstvě s malou příměsí mazanice bez datovatelného materiálu. Tyto kamenné koncentrace dosahovaly většinou průměru okolo jednoho metru. Blíže nedatováno zůstává i několik mělkých jamek. Absencí zahloubených objektů zřejmě způsobila poloha lokality v nivě s vysokou hladinou spodní vody (v současnosti na úrovni spodní hranice kulturní vrstvy).

Miroslav Daňhel

Literatura

Peška, J., Kalábek, M. 2009: Pohřebiště kultury zvoncovitých pohárů z Hulína-Pravčic 2. In: M. Bém, J. Peška (eds.): *Ročenka 2009*. Olomouc: Archeologické centrum Olomouc, 108–124.

Resumé

Holešov (Količín Cadastre, Kroměříž District), „Šeblínek“, Količín 1. Settlement layers were excavated in cadastral area of Količín where four prehistoric horizons were defined – Lengyel culture, Baden culture and Bell Beaker culture. Unique piece of golden applique is comparable to Bell Beaker culture cemetery finds from near Hulín (Peška, Kalábek 2009, 111, obr. 2: 1, 2; 5). Latest horizon is dated back to Early Bronze Age.

LESNÁ (K. Ú. LESNÁ U ZNOJMA, OKR. ZNOJMO)

„Dolní prátna“. MMK. Sídliště. Povrchová prospekce.

Během povrchové prospekce byl získán soubor keramických střepů MMK doplněných broušenou a štípanou industrií.

„U lihovaru“. MMK. Sídliště. Povrchová prospekce.

Během povrchové prospekce byla získána kolekce neolitické a eneolitické broušené a štípané kamaenné industrie. Z nálezů štípané industrie stojí za zvýšenou pozornost nástroje z obsidiánu. Kolekci kamenných předmětů doplňují fragmenty keramiky datované do období kultury s moravskou malovanou keramikou.

Rostislav Hetflaiš

Resumé

Lesná (Bez. Znojmo), „Dolní prátna“. MBK. Siedlung. Oberflächensammlung. Lesná (Bez. Znojmo), „U lihovaru“. MBK. Siedlung. Oberflächensammlung.

LESNÁ (K. Ú. LESNÁ U ZNOJMA, OKR. ZNOJMO)

„Buchty“. Pozdní eneolit. Ojedinelý nález. Povrchový sběr.

Během povrchové prospekce R. Hetflaiše byl nalezen v trati Buchta pozoruhodný štípaný artefakt. Jedná se o torzo silicitové dýky bez rukojeti zhotovené z bavorského silicitu typu Baiersdorf (obr. 3). Uvedený nález není na Moravě ojedinelý. Z eneolitického hradiska *Starý Zámek* u Jevišovic pochází z vrstvy C torzo podobného předmětu zhotoveného ze stejné suroviny, které Anna Medunová (Medenuvá-Benešová 1981, Taf. 156: 10) klasifikovala jako fragment srpů. Podle nejnovějšího ohledání artefaktu by se mělo jednat taktéž o torzo silicitové dýky (Šebela *et al.*, v tisku).

Lubomír Šebela, Antonín Přichystal,
Rostislav Hetflaiš

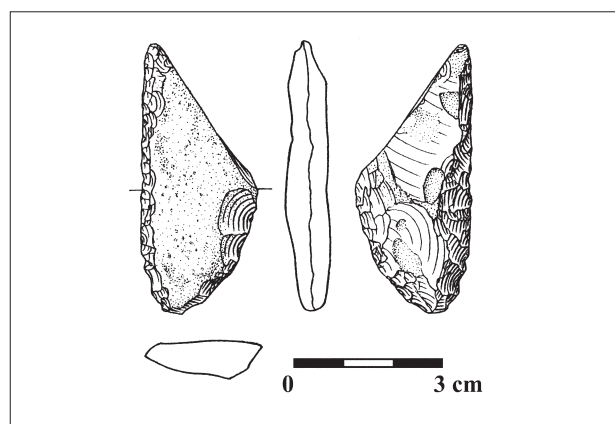
Literatura

Medunová-Benešová, A. 1981: *Jevišovice – Starý zámek. Schicht C2, C1, C. Katalog der Funde. Fontes Archaeologiae Moraviae XIII.* Brno: Archeologický ústav Československé akademie věd.

Šebela, L., Přichystal, A., Škrdla, P., Humpolová, A., Prokeš, L., v tisku: The Eneolithic hillfort *Staré Zámky* near Jevišovice. A contribution to the knowledge of lithic chipped industry in southwestern Moravia. *Přehled výzkumů* 56(1).

Resumé

Lesná (Kat. Lesná u Znojma, Bez. Znojmo), „Buchty“. Spätäneolithikum. Einzelfund. Oberflächensammlung.

Obr. 3. Lesná, trať Buchty. Ojedinelý nález silicitové dýky. Kresba J. Brenner.

Abb. 3. Lesná, Flur Buchty. Einzelfund des Silizitdolches. Zeichnung J. Brenner.

LIPNÍK NAD BEČVOU (K. Ú. TRNÁVKA, OKR. PŘEROV)

„Díly“, Trnávka 4. KZP. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

Záchraný archeologický výzkum na této lokalitě byl vyvolán výstavbou dálnice D1 – 0137 v km 97,60 – 98,00 a započal již během výzkumné sezóny v roce 2013; v následujícím roce 2014 probíhal v měsících květnu až září. Identifikace lokality na mapě ZM ČR 1 : 10 000 – číslo listu 25-11-24: Z:159 – J:44, Z:163 – J:42; Z:182 – J:76; Z:187 – J:76. Vzdálenosti jsou uvedeny v mm od západní (Z) a jižní (J) sekční čáry. Během záchraného výzkumu zde byl prozkoumán objekt 143 – hrob H 2, ve kterém byly objeveny kosterní ostatky dospělého muže. Objekt 143 měl pravidelný obdélný půdorys s orientací SZ–JV o rozměrech 2,44×2,07×0,31 m. V hrobové jámě byl vypreparován skelet uložený na levém boku, ve skrčené poloze a jeho orientace byla ve směru sever – jih. Pod ostatky a vedle nich byly zjištěny stopy po dřevěné konstrukci, a také dislokace kostí poukazuje na uložení zemřelého v dutém prostoru. Zemřelý jedinec byl vybaven keramickými milodary (pohár, hrnec s uchem a bezuchý hrnec), které lze datovat do období kultury se zvoncovitými poháry. Při vyzvednutí skeletu byla pod levou loketní kostí nalezena nátepní destička.

Severně od objektu 143 byl nedaleko prozkoumán objekt 137, ke kterému byla u východní stěny nalezena kumulace keramických zlomků několika nádob z období kultury se zvoncovitými poháry. Objekt 137 měl nepravidelný oválný půdorys, s orientací severo-severovýchod – jiho-jihozápad o rozměrech 1,71×1,60×0,22 m. V jeho zásypu nebyly zjištěny žádné kosterní ostatky. Někdejší podoba objektu 137 byla patrně zničena již v minulosti, např. zemědělskou činností. Původně byl objekt 137 vyhlouben pravděpodobně jako místo pro pietní uložení lidských ostatků, ovšem nelze vyloučit, že se jednalo o místo symbolického pohřbu (kenotaf). Během výzkumu na této lokalitě zde byly také zjištěny stopy po osídlení ve starší době bronzové.

Jakub Vrána

Resumé

Lipník nad Bečvou (Kat. Trnávka, Bez. Přerov), „Díly“, Trnávka 4. Glockenbecherkultur. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

MĚLČANY (K. Ú. MĚLČANY U IVANČIC, OKR. BRNO-VENKOV) **„Niva“. Eneolit. Sídliště. Záchraný výzkum.**

V říjnu roku 2014 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchraný archeologický výzkum v jihozápadním úseku polní tratě „Niva“ v souvislosti s výstavbou vodovodního řádu. Uvedená polní trať se rozkládá mezi severovýchodním okrajem intravilánu, silnicí do Bratčic, potokem Lejtna a hranicí s katastrálním územím Bratčice. Lokalita se nachází v nadmořské výšce okolo 241 m, ve střední partii mírného jihozápadního svahu, který se sklání k potoku Šatava. Její přesná poloha je na ZM ČR 1:10 000, list 24-34-18 určena bodem o souřadnicích 253:175 mm od Z:J s.č.

Rýha pro vodovodní řád vedená paralelně se severovýchodním okrajem silnice z Mělčan do Bratčic porušila v popsaném místě rozsáhlý zahloubený sídlištní objekt, jenž je možné na základě zlomků keramických nádob získaných vzorkováním profilů předběžně datovat nejspíše do pozdní doby kamenné.

Michal Přichystal

Resumé

Bei der Rettungsgrabung in der Flur „Niva“ wurde die äneolithische Siedlungsgrube entdeckt.

MIKULOV (OKR. BŘECLAV) **„U vodárny“. KZP. Sídliště. Záchraný výzkum.**

Při archeologickém výzkumu v této poloze (bližší popis viz oddíl Doba římská) byl prozkoumán také jeden zahloubený objekt, který je možné na základě několika zlomků keramiky datovat do eneolitického období a přiřadit ke kultuře se zvoncovitými poháry.

*Ivan Čižmář, Balázs Komoróczy, Miroslav Lukáš,
Marek Vlach*

Resumé

Mikulov (Bez. Břeclav), „U vodárny“. Glockenbecherkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

MOHELNO (OKR. TŘEBÍČ) **„Na Černých“ (ppč. 6992). KZP. Sídliště. Záchraný výzkum.**

Během záchraného výzkumu halštatského mohylníku v trati „Na Černých“, západně od Hadcové mohelenské stepi, byla doložena rovněž kulturní vrst-

va s keramikou a zlomky mazanice z období kultury se zvoncovitými poháry. Za zmínku stojí uvést nálezy dvou plošně retušovaných hrotů rohovce, které mohly být původně součástí skládaného ostří dýky. Vrstva zmíněné kultury spočívala pod dvěma mohylovými náspy halštatských hrobů H 8 a 9 a vyplňovala také několik kůlových jam, patrně nadzemní stavby, zahloubených do zvětralín hadců.

Petr Kos

Resumé

Mohelno (Bez. Třebíč), „Na Černých“. Glockenbecher Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

MORAVSKÝ PÍSEK (OKR. HODONÍN) **„Podluží“. Eneolit. Sídliště. Záchraný výzkum.**

V roce 2014 zde byla záchraným archeologickým výzkumem prozkoumána část polykulturního sídlišť (viz svazek Středověk a novověk). Prostor výzkumu se nachází v těsné blízkosti pískovny, kde byly v 70. letech prováděny záchrané výzkumy a mimo jiné odtud pochází i známý nález keramického depotu velatické kultury. Místo výzkumu je v souřadnicovém systému S-JTSK určeno bodem y = 547022,21; x = 1187128,23.

Prozkoumáno zde bylo pět sídlištních jam s nepočtenými zlomky keramiky, kterou lze zařadit obecně do eneolitu. Výzkum zde bude prováděn i v následujících letech.

Marek Lečbych

Resumé

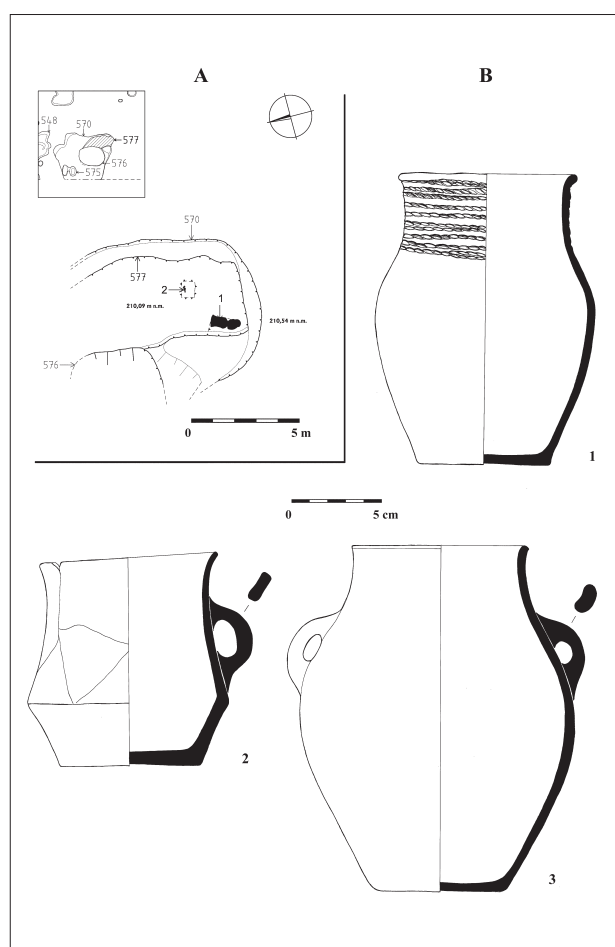
Moravský Písek (Hodonín District), „Podluží“. An Eneolithic settlement was detected thanks to a rescue excavation in 2014. Five settlement features were excavated.

OLOMOUČ (K. Ú. POVEL, OKR. OLOMOUČ) **Ulice Janského (parc. č. st. 958/1, st. 958/2, 443/8). KŠK. Hrob. Záchraný výzkum.**

Lokalizace a bližší údaje k výzkumu jsou uvedeny v oddílu Neolit. V západní části zkoumané plochy byla dokumentována jáma 577 přibližně obdélného tvaru (rozpoznatelná délka 1,8 m, šířka 1 m, hloubka od povrchu podloží 0,45 m), porušená mladšími zásahy, která byla interpretovaná jako hrob kultury se šňůrovou keramikou. Jáma byla orientovaná se-

verojižním směrem, v jejím jihozápadním rohu byly nalezeny tři nádoby (obr. 4), a to pohár zdobený na hrdle otisky šňůry, menší hrnek s uchem a dvouchá nádoba. Z pohřbeného jedince byly v jižní části jámy zachovány jen zuby a fragment lebeční kosti (dítě 2–4 roky). Jiné součásti hrobové výbavy nebyly zjištěny, mj. i proto, že hrob byl v době bronzové narušen jinými výkopy.

Hana Dehnerová, Vít Hadrava

Obr. 4. Olomouc, ulice Janského. Hrob kultury se šňůrovou keramikou. A: půdorys hrobové jámy; 1: keramika, 2: lidské zuby (digitalizace V. Tomka, sesazení J. Grégr). B: keramika z hrobu (kresba M. Schindlerová).

Abb. 4. Olomouc, Janského Straße. Das Grab der Schnurkeramik Kultur. A: der Grundriss der Grabgrube; 1: die Keramik, 2: die Menschenzähne (Digitalisierung von V. Tomka und J. Grégr). B: Keramik aus dem Grab (Zeichnung von M. Schindlerová).

Literatura

Šín, L. 2014: *Olomouc-Povel – ulice Janského a Jeremiášova. Rok výzkumu 2013*. Rkp. antropologické zprávy, č. D-893. Uloženo: Knihovna Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Olomouci.

Resumé

Olomouc (Kat. Povel, Bez. Olomouc), Janského Str. (Parzellennr. 958/1, 958/2, 443/8). Schnurkeramik. Grab. Rettungsgrabung.

OLMOUC (K. Ú. NEMILANY, OKR. OLMOUC)

Ulice Rudolfa Chorého. MMK, KZP. Sídliště. Ojedinelé nálezy. Záchraný výzkum.

V březnu až červnu 2014 byly prováděny při stavbách pěti nových rodinných domků podél ulice Rudolfa Chorého v Olomouci-Nemilanech záchrané výzkumy. Lokalita leží na mírném jižním svahu s nadmořskou výškou 210–212 m. Lokalizace: S-JSTK (X:Y) – 1126073.26 : 547812.29, 1126002.15 : 547727.97, 1125985.97 : 547777.58.

Výzkumy navázaly na předchozí aktivity v letech 2010–2012 (Kalábek 2013, 201). Na skrytých plochách (793 m²) bylo prozkoumáno 62 sídlištních objektů a část kulturní vrstvy s nálezy z neolitu (kultura s vypíchanou keramikou), eneolitu (kultura s moravskou malovanou keramikou, kultura se zvoncovitými poháry), starší a pozdní doby bronzové (věteřovská kultura, kultura lužických popelnicových polí), doby halštatské, latěnu, střední doby hradištní a novověku. V pozůstatcích kulturní vrstvy (k. 122) a v zásypu sedmi sídlištních jam byly rozpoznány zlomky keramiky, mazanice a štípané industrie datované do období II. stupně kultury s moravskou malovanou keramikou. V zásypu dvou zásobnic (obj. 104, 108) ze starší doby bronzové byly zaznamenány i zlomky keramiky kultury se zvoncovými poháry.

Marek Kalábek

Literatura

Kalábek, M. 2013: Olomouc (k. ú. Nemilany, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 54(1), 173.

Resumé

Olomouc (Kat. Nemilany, Bez. Olomouc). Straže Rudolfa Chorého. MBK und Glockenbecherkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OLŠANY U PROSTĚJOVA (OKR. PROSTĚJOV) **„Zlatníška“. KZP. Sídliště. Záchraný výzkum.**

Ve dnech 5. až 19. května 2014 byl realizován záchranný archeologický výzkum vyvolaný výstavbou skladovací haly společností Mürdter-Dvořák, parc. č. 659/2 a 659/3, na k. ú. Olšany u Prostějova, okr. Prostějov (ZM ČR, 1:10 000, list 24-22-23, 182:33, 180:35, 175:31, 177:29). Na ploše o výměře cca 2.000 m², dispozičně navazující na odkryvy provedené na lokalitě v roce 2007 (nálezová zpráva Ústav archeologické památkové péče Brno, č. j. 171/07; k lokalitě obecně cf. Fojtík 2009, 60-63, zde též úplný přehled pramenů a literatury), byly prozkoumány a zdokumentovány dva archeologické objekty související s osadou kultury zvoncovitých pohárů. Jednalo se o větší těžební jámu – hliník, a liniový výkop – žlab, který lze interpretovat jako pozůstatek patrně jen symbolického(?) vymezení pozdně eneolitického sídlištního areálu rozloženého dále směrem k jihozápadu.

Pavel Fojtík

Literatura

Fojtík, P. 2009: Pravěké a raně historické osídlení katastru obce Olšany u Prostějova, okr. Prostějov. *Střední Morava* 29, 54–69.

Resumé

Olšany u Prostějova (Bez. Prostějov). „Zlatníška“. Glockenbecherkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 5. Olšany u Prostějova, trať „Zlatníška“. Pohled na hliník.

Abb. 5. Olšany u Prostějova, Flur „Zlatníška“. Gesamtblick auf die Lehmgrube.

OSEK NAD BEČVOU (OKR. PŘEROV) **„Nadmlýnice“. Badenská kultura. Sídliště. Záchraný výzkum.**

Lokalita Osek nad Bečvou 2 v trati „Nadmlýnice“ se nachází v mírně zvlněné krajině omezené úpatím Oderských vrchů na severu a inundací řeky Bečvy na jihu. Zkoumaný úsek leží na severním svahu protáhlého kopce orientovaného ve směru východ – západ, od severu i východu ohraničeného údolím potoka Lubeň, od jihu údolím řeky Bečvy a novodobě násypem kolejové trati. Lokalita je identifikována na mapě ZM ČR 1 : 10 000, list 25-13-03, těmito koordináty: 342 mm od západní sekční čary (ZSČ) a 158 mm od jižní sekční čary (JSČ), 341 mm od ZSČ a 165 mm od JSČ, 376 mm od ZSČ a 199 mm od JSČ, 380 mm od ZSČ a 194 mm od JSČ. Nadmořská výška lokality je 234 – 258 m.

Podnětem pro archeologický výzkum byla výstavba dálnice D1 0137 Přerov – Lipník nad Bečvou. Během záchranných prací na ploše výzkumu bylo odkryto celkem 217 archeologických objektů, které patřily do pozdní doby bronzové, do lužické fáze popelnicových polí (viz oddíl Doba bronzová). Při skrývcce kulturní vrstvy pod temenem kopce, u jižní hrany plochy stavby, byl objeven objekt oválného tvaru orientovaný severozápadně-jihovýchodním směrem o délce 14 m a šířce 12 m. Jednalo se o hliník s téměř rovnými příkými stěnami a mírně členitým dnem. Z hliníku byl vyzvednut menší počet keramických zlomků nádob badenské kultury, a to jak fragmentů den čepáků, tak zlomků šálků zdobených rytým ornamentem. Z objektu pochází také menší soubor štípané a broušené industrie, neopracované kameny a zvířecí kosti.

Arkadiusz Tajer

Resumé

Osek nad Bečvou (Bez. Přerov), „Nadmlýnice“. Badener Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. VÁVROVICE, OKR. OPAVA) **„Krásná pole“. KNP, KŠK, KZP. Sídliště, hrob/ pohřebiště. Záchraný výzkum.**

Ve období od 27. 9. 2013 do 28. 7. 2014 byl na katastrálním území Vávrovic v polní trati Krásná pole realizován záchranný archeologický výzkum, související s rozšiřováním výrobního areálu firmy Mondeléz a výstavbou nové výrobní haly. Lokalita je známa od roku 1996, kdy byla poprvé zkoumána při výstavbě v současné době rozšiřovaného areálu (Stabrava 2008). Osídlená poloha se nachází zhru-

ba 5 km severozápadním směrem od města Opavy a je vymezena silnicí I. třídy č. 57 a železniční tratí Opava – Krnov. Rozprostírá se na výrazné terénní vlně kopírující pravý břeh řeky Opavy, od kterého je vzdálena zhruba 550 m. Přesněji je výzkum lokalizován na ZM ČR 1 : 10000, list 15-32-13 body (v okruhu cca 10m) o souřadnicích 408 : 295; 400 : 286; 415 : 240; 438 : 258 mm od Z : J sekční čáry.

Výzkumné práce byly realizovány na ploše o celkové výměře cca 6,2 ha. Ta byla rozdělena na 4 samostatné plochy z nichž největší měla výměru 3,4 ha. Na popsané ploše výzkumu bylo v jeho průběhu celkem identifikováno 727 zahloubených archeologických objektů. Z tohoto počtu bylo 46 hrobových jam a 681 objektů sídlištního charakteru.

Vzhledem k tomu, že stále probíhá vyhodnocování získaného materiálu, lze pouze rámcově konstatovat, že převážná část sídlištních objektů patřila kultuře nálevkovitých pohárů. Na sídlišti byla zastoupena celá typologická škála objektů. V deseti případech byla zásobní jáma druhotně využita pro uložení lidského pohřbu včetně hrobové výbavy. V zásobních jamách byly rovněž zachyceny kompletní kostry domácích zvířat. V jednom objektu byl nalezen kompletní skelet březí krávy, včetně kostry nenarozeného telete. V dalším případě byla v zásobní jámě dokumentována kostra ovce.

Do eneolitu je možné zařadit také 4 klasické hroby. Jeden patřil do kultury se šňůrovou keramikou a tři do kultury zvoncovitých pohárů. Hrob kultury se šňůrovou keramikou byl značně porušen mladším objektem a v původně oválné hrobové jámě se dochovaly pouze části dolních končetin a džbán nagyrevského typu. Hroby kultury zvoncovitých pohárů byly velice mělce zahloubené a měly obdélný až čtvercový půdorys. Kosterní pozůstatky se torzovitě dochovaly pouze v jednom případě a vzhledem k jejich uložení na pravém boku lze konstatovat, že náležely ženě. Hrobovou výbavu ve všech hrobech této kultury tvořil soubor 4 až 5 keramických nádob.

Mimo výše popsané byly na lokalitě zkoumány hroby ze starší doby bronzové (viz oddíl Doba bronzová) a střední doby hradištní (viz svazek Středověk a novověk).

Jindřich Hlas

Literatura

Stabrava, P. 2008: Zahloubené objekty na sídlišti lidu kultury nálevkovitých pohárů v Opavě-Vávrovicích prizmatem interpretace a statistiky. In: Z. Měřínský, J. Klápště (eds.): *Moravská škola doktorských studií. Seminář I.* Brno: Masarykova univerzita, 42–68.

Resumé

Opava (Kat. Vávrovice, Bez. Opava), „Krásné pole“. Trichterbecherkultur, Schnurkeramikultur, Glockenbecherkultur. Siedlung, Grab/Gräberfeld. Rettungsgrabung.

RADVANICE (K. Ú. RADVANICE U LIPNÍKA NAD BEČVOU, OKR. PŘEROV)

„Na Vinohradech“. KKK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum na této lokalitě byl vyvolán výstavbou dálnice D 1 – 0137 v km 91,10–91,70 a probíhal v průběhu měsíců března až června roku 2014, kdy zde bylo prozkoumáno několik desítek sídlištních objektů. Většinu objektů není možné datovat, neboť jejich výplň neobsahovala materiál vhodný k jejich chronologickému zařazení do období jednotlivých archeologických kultur. Ovšem dle keramického materiálu z výplně objektu 55 lze usuzovat, že tato lokalita byla osídlena ve středním eneolitu, přesněji období kultury kulovitých amfor a také v raném středověku.

Jakub Vrána

Resumé

Radvanice (Kat. Radvanice u Lipníka nad Bečvou, Bez. Přerov), „Na Vinohradech“. Kugelamphorenkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

SYROVICE (OKR. BRNO-VEKOV)

„Malé pole“. Eneolit. Kulturní vrstva. Záchranný výzkum.

Z kulturních vrstev zjištěných v prostoru nově budovaného zemního vodojemu (viz oddíly Neolit, Doba bronzová a Doba železná) byly získány mimo jiné zlomky keramických nádob datovatelné rámcově do pozdní doby kamenné.

Michal Přichystal

Resumé

Syrovce (Bez. Brno-venkov), „Malé pole“. Bei der Rettungsgrabung in der Flur „Malé pole“ wurden Kulturschichten entdeckt. In dieser Schichten wurden auch die äneolithischen Keramikscherben gefunden.

ŠUMNÁ (OKR. ZNOJMO)

„Na nivě“. MMK. Sídliště. Povrchová prospekce.

Během povrchové prospekce na parcelách č. 641/26 a 641/27 bylo zachyceno pravěké sídliště, které na základě nálezů broušené a štípané industrie datujeme do období kultury s moravskou malovanou keramikou. Ze souboru štípané industrie vybočují předměty vyrobené z obsidiánu.

„Pod lesem“. Eneolit. Sídliště. Povrchová prospekce.

Během povrchových sběrů byl na parc. č. 598/1 objeven fragment sekeromlatu, který lze rámcově datovat do eneolitu, snad do kultury s moravskou malovanou keramikou.

Rostislav Hetflaiš

Resumé

Šumná (Bez. Znojmo). „Na nivě“. MBK. Siedlung. Oberflächensammlung.

Šumná (Bez. Znojmo). „Pod lesem“. Äneolithikum. Siedlung. Oberflächensammlung.

UHŘICE (K. Ú. UHŘICE U KYJOVA, OKR. HODONÍN)

„Paní hora“. KZP. Sídliště. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

V roce 2014 bylo během záchraného archeologického výzkumu při pokládání produktovodu na katastrálním území Uhřic a Žarošic zjištěno a prozkoumáno celkem 21 do podloží zahloubených sídlištních objektů a jeden kostrový hrob (viz Žarošice, oddíl Doba bronzová a Doba římská). Obec Uhřice se nachází na severozápadním okraji okresu Hodonín. Místo nálezů je v souřadnicovém systému S-JTSK určeno bodem $y = 575849.11$; $x = 1180689.09$.

Za nejstarší stopy lidské činnosti rozpoznané výzkumem můžeme považovat nálezy kultury zvoncovitých pohárů, které byly zcela překvapivě odkryty na návrší „Paní hora“ v Uhřicích. Byl zde prozkoumán kostrový hrob, který byl druhotně vyhlouben do zásobní jámy. Inventář hrobu se sestával s mísy a menšího šálku, jiné milodary zjištěny nebyly. Kosterní pozůstatky pohřbeného byly dochovány pouze v drobných zlomcích a často byly tušeny jen v otiscích ve výplni hrobové jámy. Ze zmíněné zásobní jámy, do které byl hrob zapuštěn, bylo vyzvednuto jen několik keramických zlomků rovněž náležejících kultuře lidu se zvoncovitými poháry.

Marek Lečbych

Resumé

Uhřice (Uhřice u Kyjova Cadastre, Hodonín District), „Paní hora“. A Bell Beaker settlement was detected thanks to a rescue excavation in 2014. A storage pit and a grave were excavated.

ÚVALNO (OKR. BRUNTÁL)

Extravilán. Eneolit. Sídliště(?). Povrchové sběry 2009–2014.

Zde prezentovaná lokalita (či spíše nálezová poloha – v tomto smyslu i dále) se nachází v katastrálním území Úvalno, na parcelách číslo 366/1, 15 - 26, a to na severním svahu mírného kopce na pravém břehu řeky Opavy mezi silnicemi Krnov – Opava a Úvalno – Brumovice, končícího směrem k Úvalnu bezejmenným potůčkem, pravobřežním přítokem Opavy. Na protějším svahu směrem k Úvalnu (rovněž obhospodařovaná polnost) jsou z povrchových sběrů doloženy nálezy podobného charakteru (Bříza, Ulahel 2010b). Dále směrem ke Krnovu, na opačné straně obce Úvalno (v prostoru firmy Den Braven a dalších - včetně okolních polností), kde proběhlo již několik předběžných výzkumů v rámci realizované nové výstavby (např. Krasnokutská 2007, Juchelka 2012, aj.), je také povrchovými sběry doloženo značné množství nálezů, zařaditelných v převážné míře do období eneolitu (Bříza, Ulahel o. c.). Dále směrem ke Krnovu je v nálezech z povrchových sběrů určitý hiát v nálezech v ukončení svahu k Hájníckému potoku, rovněž přítoku řeky Opavy (v těchto místech tvoří hranici mezi Úvalnem a Krnovem). Je to zřejmě způsobeno předpokládanou dřívější existencí mokřin, likvidovaných v druhé polovině 20. století melioracemi. Dále směrem ke Krnovu pokračují početné eneolitické nálezy na polích mezi hradištěm kultury lužických popelnicových polí na Schellenburgu (Zadní cvilínský kopec) a (nyní) místní částí Krnova Červený Dvůr (Bříza, Ulahel 2010b). Zde je ovšem mezi těmito nálezy zhruba poloviční podíl nálezů z období kultury lužických popelnicových polí (Bříza, Ulahel 2010d), stopově se vyskytují nálezy kultury s lineární keramikou a snad i mladého paleolitu (Bříza, Ulahel 2010a). Dále směrem ke Krnovu máme další hiát v nálezech (z jakéhokoliv období) – zde ovšem musíme konstatovat naši neznalost jakýchkoliv průzkumů včetně povrchových sběrů, pokud byly vůbec kdy provedeny. A konečně směrem k městu Krnovu uzavírá tuto téměř souvislou řadu lokalit s nálezy z období eneolitu výšinné (opevněné?) sídliště – nálezy odsud byly získány v období od 19. do první poloviny 20. století (naposledy souhrnně Šiffner 2007).

Na opačné straně hřebene kopce (tedy směrem na Opavu) od zde prezentované lokality nálezy stejného charakteru pokračují (s výjimkou vlastního hřebene, což je s největší pravděpodobností způsobeno splachy

a orbou) – jde zde zřejmě o přímou návaznost. Takto lze podle dostupné literatury a povrchových zjištění obdobné nálezy sledovat ve směru přes Benešovský kopec po pravých úbočích řeky Opavy směrem na město Opavu. Nálezová situace v levobřeží řeky Opavy (v Polsku) není autorům známa.

Nálezový materiál ze zde prezentované lokality je (přesto, že se jedná pouze o povrchové sběry) velmi četný – řádově tisíce kusů (obr. 6). Početně zatím není zpracována keramika, broušená industrie a ostatní kamenné artefakty; štipaná industrie čítá celkem 4 555 ks (bez dalších 45 ks, u kterých je ještě nutno ověřit případné mladopaleolitické stáří).

Druhově je poččetně zpracovaný nálezový materiál dále rozříděn následovně (tab. 1):

1. Nástroje opracované: úštěpy, čepele, apod., vyzkazující další intencionální opracování (retuš jakéhokoliv druhu, rydlivé údery aj.) – nejvýraznější jsou zastoupena škrabadla různých druhů a velikostí, čepele s retušovaným jedním nebo oběma konci, vruby na čepelích i úštěpech a šipky. Zcela ojedinělým exemplářem je fragment silicitové dýky (obr. 6 vpravo nahoře).
2. Srpové čepele a nože: částečně vyňaty z položky předcházející, částečně dále neopracované. Vyskytují se zde doklady reutilizace (např. škrabadlo druhotně použité jako srpová čepel a nebo naopak artefakt, kde je původní srpový lesk nově přeretušován).
3. Čepele dále neopracované a jejich výrazné fragmenty – viz též sub 5/.
4. Úštěpy dále neopracované a jejich výrazné fragmenty – viz též sub 5/.
5. Výrobní a provozní odpad: kromě jasně definovaných tvarů (odkorovací úštěpy, začištění hrany jádra apod.) jsou zde zařazeny všechny ostatní nálezy, nezařazené do ostatních zde uvedených kategorií. Například je těžké posoudit, zda drobné až velmi drobné čepelky a úštěpky jsou řaditelné mezi odpad či záměrně štipané mikrolitické tvary. U různých tvarových úštěpků a odštěpků je prakticky neurčitelné, zda vznikly při výrobě štipané industrie, poškozením artefaktů během používání („provozní odpad“) anebo poškozením dlouhodobým obděláváním (orbou) lokality. Ovšem mezi artefakty, uvedenými sub 1/, se ojediněle vyskytnou takové, které bychom – nebýt retuše – zařadili do kategorie této.
6. Přepálené silicity: všechny silicity (včetně nástrojů), vystavené působení ohně. Zvlášt-

ností je nález přepálené tílní části silicitové broušené sekyry (Bříza, Šebela, Ulahel 2014).

7. Jádra a jádrová residua: různé tvary – nejvýraznější jsou jádra čepelová (hranolovitá i pyramidální).
8. Silicitová surovina: veškerý silicitový materiál, který nejeví intencionální zásahy lidskou rukou. Ovšem vzhledem k tomu, že plocha lokality byla v pleistocénu dvakrát zasažena severským ledovcem, nelze rozlišit, zda a který tento materiál byl donesen na lokalitu záměrně a který se sem dostal přirozenou cestou. Materiál zde uvedených nálezů je po petrografické stránce značně rozmanitý, ve velké míře však zřejmě převažují eratické silicity.

Celkový charakter všech nálezů nasvědčuje tomu, že se v tomto případě jedná o nálezy sídlištního charakteru s pravděpodobnou výrobou štipané industrie. Datování pomocí nálezů keramiky je značně obtížné, neboť keramické fragmenty jsou velmi nevýrazné a navíc vesměs poškozené orbou. Obecně lze zatím lokalitu datovat do staršího až středního eneolitu.

Svatopluk Bříza, Petr Ulahel

Literatura

- Bříza, S., Ulahel, P. 2010a:** Krnov (k. ú. Opavské Předměstí, okr. Bruntál). *Přehled výzkumů* 51, 314.
- Bříza, S., Ulahel, P. 2010b:** Krnov (k. ú. Opavské Předměstí, okr. Bruntál). *Přehled výzkumů* 51, 330–331.
- Bříza, S., Ulahel, P. 2010c:** Úvalno (okr. Bruntál). *Přehled výzkumů* 51, 339.
- Bříza, S., Ulahel, P. 2010d:** Krnov (k. ú. Opavské předměstí, okr. Bruntál). *Přehled výzkumů* 51, 345–346.
- Bříza, S., Šebela, L., Ulahel, P. 2014:** Úvalno (okr. Bruntál). *Přehled výzkumů* 55(1), 190.
- Juchelka, J. 2012:** Úvalno (okr. Bruntál). *Přehled výzkumů* 53(1), 157.
- Krasnokutská, T. 2007:** Úvalno (okr. Bruntál). *Přehled výzkumů* 48, 370.
- Šiffner, J. 2007:** *Výšinné sídliště na Předním civilinském kopci u Krnova v kontextu osídlení kultury nálevkovitých pohárů v horním Poodří*. Rkp. diplomové práce. Uloženo: Slezská univerzita v Opavě.

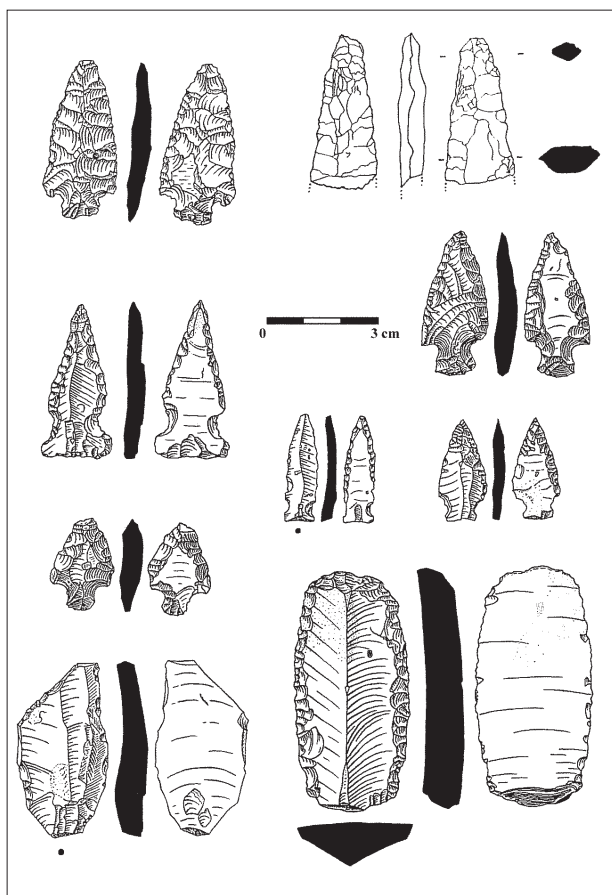
Resumé

Úvalno (Bez. Bruntál), Außenbereich. Äneolithikum. Siedlung (?). Oberflächensammlungen 2009–2014.

Druh štípané industrie	počet	%
1	390	8,56
2	30	0,66
3	572	12,55
4	885	19,43
5	1564	34,34
6	655	14,38
7	132	2,9
8	727	7,18
celkem	4555	100

Tab. 1. Úvalno. Zastoupení kamenné štípané industrie.

Tab. 1. Úvalno. Vertretung der Steinspaltindustrie.

Obr. 6. Úvalno. Kamenná štípaná industrie (výběr). Kresba S. Bříza.

Abb. 6. Úvalno. Spaltindustrie (Auswahl). Zeichnung von S. Bříza.